

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de Învățământ superior	UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
1.2. Facultatea	DE TEOLOGIE ORTODOXĂ JUSTINIAN PATRIARHUL
1.3. Departamentul	DE TEOLOGIE ISTORICĂ, BIBLICĂ ȘI FILOLOGIE
1.4. Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5. Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6. Programul de studii	TEOLOGIE PASTORALĂ

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	ISTORIA BISERICEAȘĂ UNIVERSALĂ						
2.2. Titularul activităților de curs	lect. dr. Sebastian-Laurențiu NAZĂRU						
2.3. Titularul activităților de seminar	lect. dr. Alexandru Atanase BARNA						
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	O

3. Timpul total estimat

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	3.2. Din care Curs	2	3.3. Seminar	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	3.5. Din care Curs	28	3.6. Seminar	14
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminare/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri					12
Tutorat					8
Alte activități					4
3.7. Total ore de studiu individual					58
3.8. Total ore pe semestru					100
3.9. Număr de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Cunoașterea istoriei universale din al doilea mileniu creștin (aspecte generale).
4.2. de competențe	Capacitatea de interpretare a unui izvor istoric.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu tablă și cu proiector. Prezența la cursuri sau online în proporție de 75%.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu tablă și cu proiector. Prezența la seminar sau online în proporție de 80%, pregătirea textelor și a referatelor recomandate săptămânal de profesorul care seminarizează.

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	<ul style="list-style-type: none"> - Studentul/absolventul descrie sistematic și rațional concepte religioase și teologice, raportându-se la evoluția lor istorică și le explică în mod critic și argumentat. - Absolventul deține informații solide privind evoluția gândirii și a literaturii creștine de-a lungul istoriei. - Absolventul cunoaște metodologia teoretică utilizată în cercetarea științifică ce constă în efectuarea de cercetări de fond, construirea unei ipoteze, testarea acesteia, analizarea datelor și încheierea rezultatelor.
Aptitudini	<ul style="list-style-type: none"> - Studentul/absolventul analizează sistematic teorii și concepte teologice și acceptă dialogul cu privire la o varietate de teme controversate, de pe poziții de toleranță religioasă, identificând fundamente creștine comune mai multor grupuri religioase. - Absolventul utilizează idei și argumente din literatura creștină în contexte diverse, completând ori dezvoltând noi direcții ale gândirii teologice. - Absolventul dezvoltă alianțe, contacte sau parteneriate și realizează schimburi de informații cu alte persoane. Promovează colaborările integrate și deschise în cadrul cărora diferite părți interesate creează în comun inovații și cercetare cu o valoare comună. Își creează profilul sau marca personală și se face vizibil(ă) și accesibil(ă) în medii de relaționare față în față și online.
Responsabilitate și autonomie	<ul style="list-style-type: none"> - Studentul/absolventul gândește critic, monitorizează și respectă teorii, doctrine și reglementări canonice, evitând erori doctrinare și acceptă păreri noi în limitele dogmatice și canonice. - Absolventul comunică argumentat păreri și idei teologice, face sinteze și poate crea concepte noi pe baza informațiilor deținute, având capacitatea de acceptare a diversității opiniilor și ideilor. - Absolventul dă dovadă de considerație față de ceilalți, precum și de colegialitate. Ascultă, oferă feedback și răspunde în mod perceptiv altora, ceea ce implică, de asemenea, supravegherea și conducerea personalului într-un cadru profesional. Redactează și editează texte științifice, academice sau administrative pe diferite teme, cu rigoare deontologică.

7. Conținuturi

7.1. Curs	Metode de predare	Observații
<ol style="list-style-type: none"> 1. Situația generală în Apus la începutul mileniului II creștin 2. Cruciadele și consecințele acestora 3. Încercări de unire dintre Răsărit și Apus până la începutul secolului al XV-lea. Conciliul de la Ferrara-Florența 4. Pre-reformatorii: John Wycliff. Jan Hus. Girolamo Savonarola 5. Cauzele și contextul apariției Reformei. Martin Luther. Apariția și răspândirea luteranismului. Biserica Evanghelică de la Reformă până astăzi 6. Jean Calvin. Apariția și răspândirea calvinismului. Biserica Reformată de la Reformă până astăzi 7. Reforma în Anglia. Biserica Anglicană până astăzi 8. Apariția și răspândirea confesiunilor derivate din Reforma protestantă (Anabapțiștii, Bapțiștii, Metodiștii, Herenhuțerii, Quakerii) 9. Relațiile Bisericii Ortodoxe cu protestantismul până în secolul al XIX-lea 10. Reforma Catolică și Contrareforma. Ordinul Iezuiților 	Prelegere, discuții	2 ore

<p>11. Conciliul de la Trident și consecințele lui 12. Conciliul I Vatican. Apariția Bisericii Vechi-Catolice 13. Conciliul II Vatican. Biserica Romano-Catolică astăzi 14. Relațiile Bisericii Ortodoxe cu Biserica Romano-Catolică. Uniatismul</p>		
<p>Bibliografie: CHIFĂR, Nicolae, Preot, <i>Istoria creștinismului</i>, 4 vol., Iași, Trinitas, 1999-2005 [a doua ediție: Sibiu, Ed. Universității Lucian Blaga, 2007]. COMBY, Jean, <i>Să citim istoria Bisericii</i>, 2 vol., trad. de Mihaela Voicu și Mariana Petrișor, București, Ed. Arhiepiscopiei Romano-Catolice, 1999-2001. DRĂGOI, Eugen, Preot, <i>Istoria creștinismului în date</i>, Galați, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, 2004. DUMEA, Emil, <i>Teme de istorie a Bisericii</i>, Iași, Editura Sapienția, 2002. FRANZEN, August, BAUMER, Remigius, <i>Istoria papilor</i>, traducere de Pr. Romulus Pop, București, Ed. Arhiepiscopiei Romano-Catolice, 1996. FRANZEN, August, <i>Mică istorie a Bisericii</i>, traducere de Marius Ivașcu, Târgu-Lăpuș, Galaxia Gutenberg, 2009. HERTLING, Ludwig, <i>Istoria Bisericii</i>, trad. de Emil Dumea, Ed. Ars Longa, 1998. HUSSEY, Joan Mervyn, <i>The Orthodox Church in the Byzantine Empire</i>, Oxford, 1986 [reeditare: Oxford/New York, Oxford University Press, 2010]. KELLY, J.N.D., <i>The Oxford Dictionary of Popes</i>, Oxford, Oxford University Press, 1986. MAYEUR, J. M. ET ALII (eds.), <i>Histoire du christianisme, des origines à nos jours, V. Apogée de la papauté et expansion de la Chrétienté: 1054-1274</i>, sous la responsabilité de André Vauchez, Paris, Desclée, 1993. MINOIS, Georges, <i>Istoria Evului Mediu. O mie de ani de splendoare și ticăloșie</i>, (Orion), București, Editura Nemira 2021. OȚETEĂ, Andrei, <i>Renașterea și Reforma</i>, București, Ed. Științifică, 1968. PAPADAKIS, Aristeides; MEYENDORFF, John, <i>The Christian East and the Rise of the Papacy: the Church 1071-1453 A.D.</i>, (Church in History, 4) Crestwood, New York, 1994 [versiunea franceză: <i>L'Orient chrétien et l'essor de la Papauté. L'Église de 1071 à 1453</i>, traduction par Françoise Lhoest, (Théologies), Paris, Cerf, 2001]. PLATON, Alexandru-Florin Platon; RĂDVAN, Laurențiu, MALEON, Bogdan-Petru, <i>O istorie a Europei de Apus în Evul Mediu. De la Imperiul Roman târziu la marile descoperiri geografice (secolele V-XVJ)</i>, Iași, Polirom, 2010. POPESCU, Teodor M.; BODOGAE, Teodor, Pr.; STĂNESCU, George Gh., <i>Istoria bisericească universală</i>, 2 vol., București, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1956. RĂMUREANU, Ioan, Preot, <i>Istoria bisericească universală</i>, București, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004. RĂMUREANU, Ioan, Preot; ȘESAN, Milan, Preot; BODOGAE, Teodor, Preot, <i>Istoria Bisericească Universală</i>, vol. II (1054-1982), București, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1993. WARE, Kallistos, Mitropolit de Diokleia, <i>Teologia polemică greacă în perioada stăpânirii turcești. Contribuția lui Eustratie Argenti</i>, Iași, Editura Doxologia, 2021.</p>		
<p>7.2 Seminar</p>	<p>Metode de predare</p>	<p>Observații</p>
<p>1. Introducere în problematica seminarului 2. Seminar metodologic (metodologia de cercetare în teologia istorică) 3. Seminar metodologic (întocmirea aparatului critic al unui text științific, norme de citare bibliografică) 4. Seminar metodologic (metodologia de redactare a lucrării de seminar, a referatului științific și a tezei de licență) 5. Cruciadele: ideologia și geneza cruciadei 6. Bizanțul și ideea războiului sfânt. Cruciații prin ochii bizantinilor 7. Cruciada I 8. Cruciada a IV-a în izvoarele bizantine. Jaful relicvelor 9. Cruciada a IV-a: consecințele bisericești. 10. Politica unionistă a împăratului Ioan al VIII-lea Paleologul 11. Dezbaterile despre Filioque din cadrul conciliului florentin 12. Dezbaterile despre purgatoriu din cadrul conciliului florentin 14. Percepția bizantină privind rătăcirile latinilor (sec. IX-XIV) 14. Seminar recapitulativ</p>	<p>Discuții și analiza textelor</p>	<p>1 oră</p>

Bibliografie:

CHADWICK, Henry, *East and West, the Making of a Rift in the Church: from Apostolic Times until the Council of Florence*, Oxford, Oxford University Press, 2003.

CHIFĂR, Nicolae, Preot, *Istoria creștinismului*, 4 vol., Iași, Trinitas, 1999-2005 [a doua ediție: Sibiu, Ed. Universității Lucian Blaga, 2007].

DUMEA, Emil, *Teme de istorie a Bisericii*, Iași, Editura Sapiientia, 2002.

FRANZEN, August, BAUMER, Remigius, *Istoria papilor*, traducere de Pr. Romulus Pop, București, Ed. Arhiepiscopiei Romano-Catolice, 1996.

FRANZEN, August, *Mică istorie a Bisericii*, traducere de Marius Ivașcu, Târgu-Lăpuș, Galaxia Gutenberg, 2009.

GILL, Joseph, *Byzantium and the Papacy, 1198-1400*, New Brunswick, New Jersey, 1979.

GILL, Joseph, *Church Union: Rome and Byzantium, 1204-1453*, London, 1979.

GILL, Joseph, *Personalities of the Council of Florence, and Other Essays*, Oxford, Basil Blackwell, 1964.

GILL, Joseph, *The Council of Florence*, Cambridge, Cambridge University Press, 1959 [trad. în limba română: *Conciliul de la Florența*, trad. de Blanka Sidonia Gorun-Kovács, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2011].

HERTLING, Ludwig, *Istoria Bisericii*, trad. de Emil Dumea, Ed. Ars Longa, 1998.

KOLBABA, T.M., *The Byzantine Lists: Errors of the Latins*, Urbana, 2000.

MEYENDORFF, Jean, *Biserica ortodoxă ieri și azi*, București, Editura Anastasia, 1996, pp. 87-117, 126-133.

PLATON, Alexandru-Florin Platon; RĂDVAN, Laurențiu, MALEON, Bogdan-Petru, *O istorie a Europei de Apus în Evul Mediu. De la Imperiul Roman târziu la marile descoperiri geografice (secolele V-XVJ)*, Iași, Polirom, 2010.

POPESCU, Teodor M.; BODOGAE, Teodor, Pr.; STĂNESCU, George Gh., *Istoria bisericească universală*, 2 vol., Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1956.

RĂMUREANU, Ioan, Pr. Prof. Dr.; ȘESAN, Milan, Pr. Prof. Dr.; BODOGAE, Teodor, Pr. Prof. Dr., *Istoria Bisericească Universală*, vol. II, ediție revăzută și completată, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993.

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

9. Evaluare

Tip de activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs	Evaluare finală Participarea la dezbaterile și întrebările născute din predare	Examen scris	60% 10%
9.5. Seminar	Verificare pe parcurs și test de evaluare	Evaluarea intervențiilor	30%
Standard minimum de performanță	Înțelegerea marilor etape ale istoriei Bisericii; identificarea marilor direcții ale gândirii teologice creștine; însușirea reperelor și noțiunilor fundamentale de istorie bisericească. Lectura și interpretarea unui document istoric în contextul dat. Definirea conceptelor care se înscriu în aria istoriei bisericești. Analiza și interpretarea datelor istorice.		

Data Completării

29.09.2025

Semnătura titularului de curs**Semnătura titularului de seminar****Data avizării în departament**

30.09.2025

Semnătura Directorului de Departament